

Nr 205.

Av herrar **Linders** och **Jönsson**, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utvidgnings- och ändringsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund.*

I proposition nr 167 har Kungl. Maj:t av riksdagen äskat anslag till vissa av direktionen för Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund föreslagna nybyggnads- och utvidgningsarbeten vid nämnda sjukvårdsinrättningar (Lunds lasarett). Propositionen, som lämnar byggnadsförslaget i sak utan anmärkning och likaledes utgår från den av direktionen uppgjorda kostnadsberäkningen, ansluter sig i övrigt nära till en av 1926 års sjukhuskommission, på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställd utredning av frågan, i vilken omfattning nämnda byggnadsföretag är betingat av den Lunds lasarett tillkommande uppgiften att utbilda läkare. Sjukhuskommissionen har funnit det med byggnadsföretaget förbundna statsintresset vara av den omfattning, att "det bidrag, som med hänsyn härtill bör utgå av statsmedel, torde skäligen icke kunna fastställas att utgå med lägre belopp än 1,380,898 kronor", och Kungl. Maj: har förordat ett statsbidrag av denna storlek, under förutsättning att utgifterna för utförandet i dess helhet uppgå till beräknade 2,952,865 kronor och Malmöhus läns landsting sålunda under samma förutsättning tillskjuter återstoden, 1,571,966 kronor 17 öre.

Detta förslag skiljer sig i första hand från det av landstinget i ärendet redan fattade beslutet därutinnan, att landstinget endast anvisat ett belopp av 1,456,282 kronor 50 öre och låtit beslutets verkställighet bero på förutsättningen, att ett lika stort belopp erhålles av statsmedel. Visserligen ej formellt men till sin faktiska innebörd skiljer sig Kungl. Maj:ts förslag från landstingets beslut därjämte i vad avser statens medverkan vid täckandet av driftkostnaderna å de nu tilltänkta nya sjukavdelningarna. Landstinget har medgivit, att byggnadsföretaget bringas till utförande, utan att de av riksdagen år 1925 fastställda normerna för statsbidraget till driftkostnaderna ändras (om än landstinget ansett en viss höjning av detta bidrag skäligt) och Kungl. Maj:t förordar jämväl, att dessa normer komma att gälla även för de nya sjukavdelningarna. Men landstingets medgivande utgår oförtydligt från förutsättningen, att stat och landsting bidraga med hälften var av anläggningskostnaden; Kungl. Maj:t förordar oförändrade normer för driftsbidrag *trots* förslaget till minskning av statens bidrag till anläggningen.

Det synes oss uppenbart, att de båda frågorna om bidrag till anläggningen

och bidrag till driften måste skärskådas i deras naturliga inbördes sammanhang. Ändras principen för fördelningen av kostnaderna i det ena hänseendet, medför detta konsekvenser även i det andra. Ett stöd härför finna vi i sjukhuskommissionens uttalande, "att den nu gällande principen för driftkostnadernas gäldande vid lasarettet i viss mån talar för att staten lämnar ett större bidrag (än det av kommissionen föreslagna) till byggnadskostnadernas bestridande." Hela sjukhuskommissionens utredning i frågan grundar sig för övrigt på samma kommissions förslag till samarbete mellan staten, Stockholms stad och Stockholms län vid uppförandet av det nya kliniska sjukhuset i Stockholm. I detta förslag preciseras å ena sidan statens bidrag till anläggningen noga i förhållande till det verkliga statsintresset (så som kommissionen också gjort beträffande Lunds lasarett), å andra sidan jämväl statens bidrag till driften, och i denna senare del leder kommissionens utredning fram till normer för fördelningen, vilka utan tvivel beteckna större medverkan från statsverkets sida än de normer, som nu gälla i fråga om Lunds lasarett. Ur det ovan citerade uttalandet kan utläsas, att denna uppfattning delas jämväl av kommissionen själv. Kungl. Maj:ts förslag om ett statsbidrag till anläggning, minskat i jämförelse med hittills gällande fördelningsprincip, och ett statsbidrag till driften, bibehållet vid nuvarande, jämförelsevis ringa storlek, synes oss alltså alldeles icke göra landstinget den rättvisa vid jämförelse med andra undervisningssjukhus i vårt land, på vilken landstinget med fog kan göra anspråk.

I sistnämnda hänseende kunna ytterligare följande uppgifter förtjäna beaktande. Vid det nuvarande *Serafimerlasarettets* stora nybyggnad åren 1889—1893 biträdde staten med 465,400 kronor av den totala byggnadssumman 1,260,000 kronor, av vilken 500,000 kronor voro egna fondmedel och allenast 294,600 kronor tillskötos av Stockholms stad och län. År 1909 anslag riksdagen 250,000 kronor till nybyggnad av röntgenavdelning och tvätt samt till ny operationsavdelning. Från och med år 1900 har detta sjukhus för den årliga driften erhållit av statsmedel som ordinarie anslag 120,750 kronor och sedan år 1915 därjämte anslag å extra stat med avsevärda belopp; för budgetåret 1927—1928 föreslås härför 266,250 kronor. För *Akademiska sjukhuset i Uppsala* bidrog staten vid det stora ny- och tillbyggnadsföretaget åren 1920—1926 med 5,600,000 kronor, under det att Uppsala läns landsting bidrog med 3,000,000 kronor och 100,000 kronor erhöles ur medicinska fakultetens i Uppsala Regnellfond. Till driften vid detta sjukhus bidrager staten med ett belopp, som för budgetåret 1924—1925 uppgick till omkring 185,000 kronor eller ungefär 20 % av driftkostnaderna. För *Lunds lasarett*s vidkommande hava staten och Malmöhus läns landsting sedan nu 25 år bekostat hälften var av om- och nybyggnader. Hittills hava för dylikt ändamål av riksdagen beviljats i allt omkring 1,507,000 kronor. Med de normer, som nu gälla för statens bidrag till lasarettets drift, beviljades av riksdagen för budgetåret 1926—1927 85,967 kronor och är för nästkommande budgetår upptaget 84,337 kronor, vilket utgör resp. 8,4 och 7,5 % av lasarettets driftutgifter. I denna jämförande översikt äro för samtliga tre sjukhus de ur

statsmedel utgående lönerna till de vid sjukhusen anställda akademiska lärarna icke medräknade.

Om man vid nu företagna jämförelser ytterligare beaktar, att Serafimerlasarettet för närvarande för att komma i tidsenligt skick är i trängande behov av ett betydande anslagsbelopp från statsverket, så torde det vara uppenbart, att Lunds lasarett, även om det fått emottaga upprepade och i och för sig avsevärda byggnadsbidrag från staten, dock är det av de tre kliniska sjukhusen, som varit ekonomiskt minst betungande för statsverket. Den under dessa 25 år följda principen, att staten betalar hälften av byggnadskostnaderna, och de nu tillämpade normerna för statsbidrag till driften hava tydligen betecknat en för staten jämförelsevis mycket gynnsam linje.

Då det nu gäller att taga ställning till frågan om det rättvisa tilldelandet av statsbidrag för de tilltänkta nybyggnads- och utvidgningsarbetena vid Lunds lasarett, kan man utifrån vår uppfattning gå fram efter tvenne alternativa linjer. Den ena av dessa är att med antagande av Kungl. Maj:ts förslag till fördelningen av kostnaderna för uppförandet ändra normerna för statsbidraget till driften därhän, att detta i tillbörlig grad kommer att ökas. Den andra linjen är att med oförändrade normer för statsbidraget till driften jämväl bibehålla den hittills gällande principen för fördelning av byggnadskostnaderna.

I valet mellan dessa båda alternativ förordar vi det senare. Mot det förra kan framhållas, att det uppenbarligen måste vara förenat med stora svårigheter att tillförlitligt beräkna den andel i driftkostnaderna, som är betingad av undervisningsuppgiften, när det ej är fråga om något nytt sjukhus, utan — såsom här — gäller tvenne nya avdelningar inom ett redan förefintligt sjukhus. För det senare alternativet tala i stället många skäl; sjukhuskommissionen, som i huvudsak redan berört dem, anser dem själv som "tungt vägande". Först må i detta hänseende anföras, att nu tilltänkta byggnadsarbeten beteckna det sista skedet i en sedan flera år uppgjord byggnadsplan; allt skäl synes således förefinnas att även för detta sista skede bibehålla hittillsvarande fördelningsregler, vilka beträffande engångskostnaderna nu äga 25 års hävd. Vidare är det även oss bekant, att representanter för landstinget och direktionen hade ingående samråd i ärendet med vederbörande departementschefer vid den tidpunkt, då det nu föreliggande byggnadsförslaget skulle slutgiltigt utformas, och därvid erhöles den bestämda anvisningen att framgå efter den dittills tillämpade linjen för samverkan mellan staten och landstinget.

Slutligen vilja vi framhålla, att, då landstinget på dylik grund redan tagit ställning i ärendet, en avvikelse från riksdagens sida från hittillsvarande fördelningsprincip skulle komma att föra denna fråga ut i ett ovisst läge, en situation, som, med det betydelsefulla statsintresse, som här föreligger, alldeles icke kan vara önskvärd.

På nu anförda skäl föreslå vi alltså,

att riksdagen, med vidmakthållande av hittills tillämpade regler för samverkan mellan staten och Malmöhus läns landsting i fråga

om utvidgning av Lunds lasarett och om statsbidrag till driftkostnaden därstädes, ville anslå ett belopp av 1,476,432 kronor 50 öre som bidrag till de av lasarettsdirektionen i underdånig skrivelse den 18 september 1926 föreslagna nybyggnads- och utvidgningsarbetena vid lasarettet, att utgå i den mån vederbörlig redovisning angiver, att enahanda belopp tillskjutits av landstinget, och att av nämnda belopp 100,000 kronor upptagas i staten för budgetåret 1927—1928.

Stockholm den 2 mars 1927.

Sven Linders.

Jöns Jönsson.